แนวทางการจัดกิจกรรมนอกสถานที่เพื่อเสริมสร้างความรู้ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทย

Guidelines for Organizing Off-site Activities to Enhance Knowledge of Western Music History in Thailand

ชนันญา มงคลชาติ,[*] และมนสิการ เหล่าวานิช[**]

Chananya Mongkhonchart, and Monsikarn Laovanich

Received: October 1, 2024 Revised: November 15, 2024 Accepted: December 17, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมนอกสถานที่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในบริบทของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญสามประการ ได้แก่ 1. นำเสนอแนวทางที่เป็นรูปธรรมสำหรับการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ 2. การเสริมสร้างทักษะการวางแผนและการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในการดำเนินกิจกรรมนอกสถานที่ และ 3. การพัฒนาความรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้านดนตรีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกผ่านการเรียนรู้นอกสถานที่ กลุ่มเป้าหมายหลักของการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาดนตรี กระบวนการศึกษาประกอบด้วยการวิเคราะห์เอกสารทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก เพื่อระบุหัวข้อสำคัญที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ และการสำรวจสถานที่สำคัญในประเทศไทย เช่น พิพิธภัณฑ์ โรงละคร และแหล่งข้อมูลทางวัฒนธรรม เพื่อประเมินความเหมาะสมและศักยภาพในการนำมาประยุกต์ใช้จัดกิจกรรมนอกสถานที่

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมนอกสถานที่เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้แบบองค์รวม โดยสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ 1. การระบุสถานที่และแหล่งความรู้ที่มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทย 2. การเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่สามารถปรับใช้กับกิจกรรมนอกสถานที่ 3. การพัฒนาแนวทางการวางแผนและดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบ และ 4. การกำหนดวิธีการสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนเป้าหมายการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา การศึกษานี้ทำให้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมนอกสถานที่ในบริบทของการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ดนตรี โดยเป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาความเข้าใจเชิงลึก

[*] นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Master of Education students, College of Music, Rajabhat Bansomdejchaopraya University

[**] รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำภาควิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Associate Professor, Ph.D., Department of Western Music, College of Music, Rajabhat Bansomdejchaopraya University

ของผู้เรียน เชื่อมโยงทฤษฎีกับประสบการณ์จริง และเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การเรียนรู้นอกสถานที่, แนวทางการจัดกิจกรรมนอกสถานที่, แนวทางการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา, ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก, ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในบริบทไทย

Abstract

This article presents guidelines for organizing off-site activities to enhance the learning of Western music history within the Thai context. The study has three primary objectives: 1. to propose concrete approaches for conducting off-site learning activities; 2. to strengthen educators' planning and instructional management skills for off-site learning; and 3. to develop undergraduate music students' knowledge of Western music history through experiential learning. The primary target group comprises undergraduate students majoring in music disciplines.

The research methodology involved analyzing historical documents on Western music to identify key topics relevant for student learning and surveying significant sites in Thailand—such as museums, theaters, and cultural institutions—to assess their suitability and potential for integration into off-site educational activities. The findings indicate that off-site activities are an essential tool for enriching knowledge and providing holistic learning experiences. Key outcomes include: 1. identification of important locations and resources related to Western music history in Thailand; 2. recommendations for adaptable teaching strategies for off-site learning; 3. development of systematic planning and implementation methods; and 4. formulation of effective strategies for summarizing and evaluating learning outcomes to support higher education objectives. This study underscores the importance of off-site activities in facilitating deeper understanding, bridging theoretical knowledge with real-world experience, and offering practical guidance for educators to enhance instructional practices in response to the needs of 21st-century learners.

Keywords: Experiential Learning, Off-site Learning Guidelines, Higher Education Learning Strategies, Western Music History, Western Music History in the Thai Context

บทนำ

การศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเป็นหัวข้อสำคัญในหลักสูตรดนตรีระดับอุดมศึกษา เนื่องจากเป็นวิชาที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิวัฒนาการของดนตรีในวัฒนธรรมตะวันตกตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงยุคปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม เนื้อหาของวิชานี้มักถูกมองว่ายากต่อการเข้าใจ เนื่องจากมีความซับซ้อนของโครงสร้างและแนวคิดทางดนตรีที่ไม่สอดคล้องกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมของนักศึกษาในภูมิภาคที่ไม่ได้มีรากฐานดนตรีตะวันตก การเรียนการสอนที่พึ่งพาเพียงการบรรยายและการอ่านเอกสารในห้องเรียนอาจไม่เพียงพอที่จะสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งหรือตอบสนองต่อความสนใจของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ การศึกษานอกสถานที่จึงเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยเติมเต็มประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น การศึกษานอกสถานที่ เช่น การเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ดนตรี ห้องสมุดดนตรี หรือสถานที่ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ผู้เรียนสามารถสัมผัสกับเครื่องดนตรี การแสดงดนตรี หรือเอกสารทางประวัติศาสตร์ ซึ่งช่วยเพิ่มพูนความเข้าใจในบริบทของดนตรีตะวันตกในเชิงประวัติศาสตร์ และเสริมสร้างการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับสถานการณ์จริง โดยผู้สอนต้องมีแนวทางที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ โดยเน้นความปลอดภัยที่ต้องให้ความสำคัญอันดับแรก ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ. 2562 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563, ย่อหน้า 10)

บทความนี้มุ่งเน้นการพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมนอกสถานที่เพื่อช่วยให้นักศึกษาด้านดนตรีระดับปริญญาตรีสามารถเรียนรู้ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. นำเสนอแนวทางที่เป็นรูปธรรมสำหรับการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ เพื่อให้เป็นเครื่องมือสนับสนุนสำหรับการเรียนการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

2. สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนสามารถออกแบบและจัดกิจกรรมนอกสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้แนวทางที่ช่วยลดความซับซ้อนของเนื้อหา และกระตุ้นความสนใจของนักศึกษา

3. พัฒนาความรู้และความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมจริงที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ศึกษาช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและสร้างแรงบันดาลใจให้กับการศึกษา ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ที่น่าจดจำ และกระตือรือร้นในการเรียนรู้

บทความนี้จึงมุ่งหวังที่จะช่วยสร้างแนวทางการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงความรู้ทางดนตรีตะวันตกเข้ากับประสบการณ์ของผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ความหมายของการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน

กิจกรรม (Activity) หมายถึง การกระทำที่มีการกำหนดจุดประสงค์และแนวทางไว้อย่างเป็นระบบชัดเจน ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การทำงาน การศึกษา ความบันเทิง หรือการพัฒนาทักษะต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ การพัฒนาของผู้เรียนให้ได้บรรลุเป้าหมายของจุดประสงค์หลักสูตร (เฉลิม มลิลา นิติเขตต์ปรีชา, 2559, หน้า 215)

อรนุช ลิมตศิริ (2564, หน้า 218 - 221) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการศึกษานอกห้องเรียน สามารถเรียบเรียงและสรุปได้ว่า การศึกษานอกห้องเรียนเปรียบเสมือนกรอบแนวคิดที่ครอบคลุมรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยมี

ขอบเขตตั้งแต่การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับมิติความเป็นมนุษยชาติในเชิงมหภาค ไปจนถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการนอกห้องเรียน เช่น การสำรวจสิ่งมีชีวิต การผจญภัยในธรรมชาติ และการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม นอกจากการส่งเสริมความรู้และทักษะเชิงวิชาการแล้ว การศึกษานอกห้องเรียนยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับบริบทแวดล้อมรอบตัว ด้วยลักษณะการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ตรง (Experiential Learning) และอิงกระบวนการเรียนรู้เชิงประสาทสัมผัสแบบองค์รวม (Holistic Sensory Engagement) การศึกษานอกห้องเรียนจึงได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งในเชิงปัญญา อารมณ์ และสังคม

การศึกษานอกสถานที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

การศึกษานอกห้องเรียนเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความรู้และทักษะผ่านประสบการณ์ตรง ช่วยเติมเต็มการเรียนในห้องเรียนให้สมบูรณ์ ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดและความอยากรู้อยากเห็นจากการสังเกต ทดลอง และปฏิบัติจริง พร้อมทั้งเรียนรู้บทบาทของบุคคลในสังคมและความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม กิจกรรมเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงความงดงามของธรรมชาติ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และซึมซับคุณค่าทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสร้างความภูมิใจในชุมชนและเชื่อมโยงความรู้ในห้องเรียนกับโลกแห่งความเป็นจริง ดังนั้น การศึกษานอกห้องเรียนจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทรงคุณค่า ช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้และทักษะ พร้อมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชน และธรรมชาติ (อรนุช ลิมตศิริ, 2560, หน้า 1653) การศึกษานอกห้องเรียนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกกำหนดให้เป็นแนวคิดที่สำคัญหนึ่งในศตวรรษที่ 21 เรียนโดยผ่านประสบการณ์ตรง เรียนรู้จากการสังเกต ตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบด้วยตนเองจะช่วยเตรียมพร้อมให้กับผู้เรียนสำหรับการเผชิญหน้ากับความท้าทายใหม่ ๆ ในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การศึกษานอกสถานที่ในช่วงวัยเรียนรู้เป็นหนึ่งในสิ่งสำคัญที่สุดที่ครูสามารถมอบให้กับผู้เรียนของตนได้ เพราะการเรียนรู้จากการลงมือทำ และจดจำสิ่งที่ได้สัมผัสจากประสบการณ์ด้วยตัวเองจะพัฒนาความคิดของผู้เรียน การศึกษานอกสถานที่จึงเป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบประสบการณ์ที่พาผู้เรียนออกจากห้องเรียนแบบดั้งเดิมเข้าสู่รูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่าง ซึ่งสามารถเป็นการศึกษาภายในโรงเรียนหรือการเดินทางไกล การศึกษานอกห้องเรียนไม่เพียงแต่ขยายขอบเขตการเรียนรู้ แต่ยังเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนสามารถนำไปต่อยอดการเรียนรู้ได้ในหลาย ๆ อย่าง ตัวอย่างของการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Dewey (1938) เกี่ยวกับประสบการณ์และการศึกษา (Experience & Education) Dewey มีแนวคิดที่เกี่ยวกับการศึกษาในรูปแบบ "การศึกษาแบบก้าวหน้า" (Progressive Education) ซึ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์และการลงมือทำมากกว่าการสอนในรูปแบบที่ผู้เรียนต้องนั่งฟังแล้วจดจำ Dewey เชื่อว่าการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและแก้ไขปัญหาในโลกจริงการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ คือ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือทำจริง (Learning by Doing) โดยผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ตรงและสะท้อนความเข้าใจจากสิ่งที่ได้พบเจอ

Thorburn (2017 pp. 8 - 9) กล่าวว่า Dewey เน้นความสำคัญของการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยเชื่อว่าประสบการณ์ที่มีคุณภาพช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการตัดสินใจทางจริยธรรม ผู้เรียนจึงควรมีโอกาสเผชิญสถานการณ์จริงและสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ การบูรณาการประสบการณ์ปฐมภูมิและทุติยภูมิ เช่น การลงมือทำและวิเคราะห์ผล จะช่วยเสริมความเข้าใจที่ลึกซึ้งและแก้ปัญหาได้ดีขึ้น นิสัยทางจริยธรรมตามแนวคิดของ Dewey เกิดจากการเรียนรู้และปรับตัวในบริบทสังคมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนถึงการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความคิดและการกระทำเข้าด้วยกัน และหน้าที่ของครูคือชี้แนะผู้เรียนให้ค้นพบคุณค่าผ่านประสบการณ์ การสังเกต และการไตร่ตรอง ตามแนวคิดของ Dewey ที่เน้นการมีส่วนร่วม การอภิปราย และการฟัง การพัฒนาการตัดสินใจควรสะท้อนความมุ่งมั่นต่ออุดมการณ์อย่างจริงใจ และการเรียนรู้ควรปรับตัวได้เพื่อตอบสนองสถานการณ์ไม่คาดฝัน ครูต้องสร้างประสบการณ์ที่มีความหมาย ลดช่องว่างระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมที่ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม

การศึกษานอกสถานที่ (Outdoor or Experiential Learning) จึงเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน เช่น การออกไปศึกษาธรรมชาติหรือสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์เชื่อมโยงกับความสนใจและชีวิตจริงของผู้เรียนกระตุ้นการคิดและพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา และส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็นและแรงจูงใจในการเรียนรู้ต่อเนื่อง การศึกษาควรมุ่งเน้นไปที่การสร้างประสบการณ์ที่มีความหมาย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ และพัฒนาการใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

และอีกทฤษฎีของการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Theory: ELT) โดย Kolb (1984) เป็นแนวคิดสำคัญ ที่อธิบายว่า การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นจากการมีประสบการณ์ตรงและการสะท้อนกลับบนประสบการณ์นั้น ซึ่งทฤษฎีนี้ถูกใช้อย่างแพร่หลายในด้านการศึกษาและการพัฒนาบุคลากร การสะท้อนความคิด การสร้างแนวคิด และการทดลองใช้แนวคิดในสถานการณ์ใหม่อย่างต่อเนื่องเป็นวงจร ผู้สอนสามารถนำหลักการเหล่านี้ไปเชื่อมโยงและใช้ในการจัดกิจกรรมศึกษานอกสถานที่ เช่น ทัศนศึกษา ศึกษาธรรมชาติ พิพิธภัณฑ์ที่สามารถผสานทฤษฎีนี้เข้ามาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึกและประสบการณ์ตรง ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสสัมผัสสิ่งแวดล้อมจริง เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนให้เกิดความสนใจและอยากที่จะเรียนรู้ และหลังจากมีประสบการณ์ตรง ผู้เรียนจะสะท้อนความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่พบเห็นและรู้สึกผ่านการพูดคุย เขียนบันทึก หรือการแชร์ประสบการณ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ส่วนผู้สอนจะมีหน้าที่ช่วยให้ผู้เรียนนำประสบการณ์มาเชื่อมโยงกับทฤษฎีหรือแนวคิดในชั้นเรียน ใช้คำถามกระตุ้น จะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้หรือลองปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่ ทฤษฎีนี้ช่วยให้การเรียนรู้มีความยืดหยุ่นและสนุกสนาน เน้นการพัฒนาทั้งความรู้และทักษะการใช้ชีวิตอย่างสมดุล

อรุณฉัตร คุรุวาณิชย์, ชนันญา น้อยสันเทียะ, และรสรณ์รดี ภาคภากร (2564, ย่อหน้า 6) กล่าวถึงแนวคิดของ Kolb ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ กระบวนการนี้ช่วยให้เกิดการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่สามารถปรับใช้ได้ในชีวิตจริงอย่างยั่งยืน คุณลักษณะของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ มีหลักการต่าง ๆ ดังนี้ เสนอว่าการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดจาก 4 ขั้นตอนในวงจรการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (ELT Cycle) ได้แก่ 1. การรับประสบการณ์ตรง (Concrete Experience): ผู้เรียนเผชิญสถานการณ์ใหม่หรือมองประสบการณ์เดิมในมุมใหม่ 2. การสะท้อนและทบทวน (Reflective Observation): ทบทวนและตั้งคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับ 3. การพัฒนา

แนวคิดเชิงนามธรรม (Abstract Conceptualization): สร้างหรือปรับแนวคิดใหม่จากประสบการณ์ 4. การทดลองใช้ในสถานการณ์จริง (Active Experimentation): ทดลองแนวคิดใหม่ในบริบทต่าง ๆ

วงจรนี้ช่วยพัฒนาอารมณ์เชิงบวก 10 แบบ เช่น ความสนุกสนาน ขอบคุณ สงบ แรงบันดาลใจ ความหวัง ความรัก เคารพ เพลิดเพลิน ตื่นเต้น และภาคภูมิใจ ซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน

นัยนา ดอรมาน, ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ (2563, หน้า 23 - 24) ได้นำเสนอกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ ของ Kolb ผ่าน 4 ขั้นตอนหลัก โดยแต่ละขั้นตอนเชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ 1. ขั้นสร้างประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริงที่เป็นรูปธรรมจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์โดยตรง 2. ขั้นสังเกตปฏิกิริยาตอบสนอง ผู้เรียนทำการทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น ปฏิกิริยาของตนเองหรือผู้อื่นต่อสถานการณ์ เป็นการมองหาความแตกต่างเกี่ยวกับสิ่งที่ได้พบเจอ เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ต่าง ๆ 3. ขั้นสร้างมโนทัศน์เชิงนามธรรม ผู้เรียนสรุปและบูรณาการความรู้จากการสังเกตและสะท้อนคิด โดยมีเหตุผลและตรรกะที่ชัดเจน 4. ขั้นทดลอง ผู้เรียนนำแนวคิดและทฤษฎีที่ได้สรุปไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ ๆ เป็นการตรวจสอบว่าสิ่งที่เรียนรู้นั้นสามารถปรับใช้ได้จริง

ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทย

ประเทศไทย **ได้รับอิทธิพลจากดนตรีตะวันตกและเริ่มแพร่หลายในราชสำนัก** ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 เนื่องจากมีความต้องการในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับชาติตะวันตก โดยมีทหารชาวอังกฤษสองคนชื่อ Knox และ Impey ได้นำแตรฝรั่งเข้ามาใช้ในการเป่าแตรสัญญาณและบรรเลงเพลงถวายความเคารพพระมหากษัตริย์ ต่อมา **ดนตรีนี้ได้พัฒนามาเป็นวงแตรของทหาร** ซึ่งใช้เป็นสัญญาณในการฝึกทหาร บรรเลงนำขบวนแห่ และบรรเลงเพลงไทย ซึ่งเรียกกันว่า "แตรวง" ต่อมา นายมนตรี ตราโมท ได้ขนานนามแตรวงนี้ว่า "วงโยธวาทิต" (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, ย่อหน้า 1) ในสมัยรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว **ทรงมีพระราชประสงค์ในการก่อตั้งกองแตรวงทหารมหาดเล็ก** ซึ่งถือเป็นแตรวงทางราชการไทยวงแรก โดยก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2416 ภายหลังจากการเสด็จประพาสแหลมมลายู **พระองค์ได้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของกองแตรวงทหารอังกฤษ** จึงโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าสุขสวัสดิ์ กรมหมื่นอดิศรอุดมเดช เป็นผู้บังคับการพระองค์แรก กองแตรวงทหารมหาดเล็กมีความเจริญรุ่งเรืองต่อมาเป็นรากฐานของกองดุริยางค์กองทัพบก (จิตร์ กาวี, 2563, หน้า 21) ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว **พระองค์ทรงส่งเสริมการนำดนตรีตะวันตกมาใช้ในกิจกรรมของราชการและประชาชนทั่วไป** มีการก่อตั้งโรงเรียนดนตรีและการแสดงละครในรูปแบบตะวันตก โดยจัดตั้งกรมมหรสพขึ้นในสังกัดกรมมหาดเล็กหลวง รับผิดชอบงานด้านดุริยางคศิลป์ โดยมีส่วนราชการในสังกัด ได้แก่ กรมปี่พาทย์หลวง กรมโขนหลวง และกองเครื่องสายฝรั่งหลวง พระองค์ได้โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งวงดุริยางค์ชนิดออเคสตราวงแรกของประเทศไทยและภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ ใน พ.ศ. 2457 นอกจากนี้ ยังได้ก่อตั้ง "โรงเรียนทหารกระบี่หลวง" เพื่อฝึกฝนวิชานาฏดุริยางคศิลป์ โรงเรียนนี้ได้รับพระราชทานนามใหม่ว่า "โรงเรียนพรานหลวง" แต่ถูกยุบเลิกไปเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคต (จุฬาลงกรณ์ราชบรรณาลัย, ม.ป.ป, ย่อหน้า 65 - 66) ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 **สมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูล**

สงคราม (พ.ศ. 2481 - 2500) ดนตรีตะวันตกถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ของความเจริญรุ่งเรืองของชาติในเชิงวัฒนธรรม รัฐบาลได้ลดบทบาทของดนตรีไทยแบบดั้งเดิมจากนโยบายทางวัฒนธรรม (Cultural Mandate) ซึ่งต่อมา มีการยกเลิกนโยบายดังกล่าว และหันกลับมาใช้ดนตรีไทยแบบเดิม การเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตกในประเทศไทยในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนกลางและตอนปลาย **ได้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาดนตรีไทยให้มีลักษณะคล้ายกับดนตรีตะวันตกมากขึ้น** ทำให้เกิดรูปแบบเพลงต่าง ๆ เช่น เพลงชาติไทย เพลงสรรเสริญพระบารมีไทย เพลงปลุกใจ เพลงรำวง และเพลงตะวันตกหลากหลายประเภท รวมถึงวงดนตรีที่ใช้เครื่องดนตรีทั้งของไทยและตะวันตกในการบรรเลงร่วมกัน (ภัทรวดี ภูชฎาภิรมย์, 2566, ย่อหน้า 49 - 58) นอกจากนี้ อิทธิพลของดนตรีตะวันตก เช่น เพลงคันทรี เพลงบลูส์ และเพลงร็อกตะวันตก ที่เข้ามาในช่วงปี พ.ศ. 2500 - 2515 ได้มีผลต่อความนิยมทางดนตรีในประเทศไทย และส่งผลให้เกิดวงดนตรีไทยประเภทต่าง ๆ เช่น เพลงลูกทุ่ง เพลงเพื่อชีวิต เพลงร็อก และเพลงป๊อปในยุคต่อมา อารยธรรมตะวันตกในด้านดนตรีเริ่มเข้ามาสู่เยาวชนไทยและเบี่ยงเบนไปสู่การประพันธ์เพลง การขับร้อง บรรเลงและการเต้นประกอบเพลงที่มีความเป็นตะวันตก และในที่สุดดนตรีที่มีความเป็นตะวันตกได้ถูกพัฒนาไปในด้านต่าง ๆ จนกลายเป็นสิ่งที่เราคุ้นเคยในปัจจุบัน

ความสำคัญในการจัดกิจกรรมศึกษานอกสถานที่ประกอบการเรียนประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

การศึกษานอกสถานที่ในด้านประวัติศาสตร์ดนตรีช่วยเสริมสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งและเพิ่มพูนความรู้จากประสบการณ์ตรงในบริบทที่หลากหลาย การศึกษานอกห้องเรียนมีความหมายอย่างมากในหลายด้าน ได้แก่

1. พัฒนาทักษะชีวิต ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคม และการปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ

2. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การศึกษานอกห้องเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบและพัฒนาความสนใจและความสามารถเฉพาะตัวส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในด้านจินตนาการหรือคิดแนวทางในการต่อยอดความรู้ที่มีอยู่

3. ประสบการณ์จริง ผู้เรียนจะได้สัมผัสกับสถานการณ์จริงซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ไม่สามารถได้จากการเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว รวมถึงอาจได้เห็นมุมมองต่าง ๆ ที่แตกต่างจากในห้องเรียน

4. การเรียนรู้อย่างยั่งยืน การเรียนรู้จากประสบการณ์จะช่วยให้ความรู้และทักษะที่ได้รับนั้นมีความยั่งยืนและนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

5. สร้างแรงบันดาลใจ การศึกษานอกห้องเรียนสามารถกระตุ้นความสนใจและความตั้งใจในการเรียนรู้เพิ่มเติมหรือทำให้มีกำลังใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ที่ตนสนใจอยู่

แหล่งความรู้ทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทย

พิพิธภัณฑ์ดนตรีหรือแหล่งความรู้ทางดนตรีที่สามารถใช้ในการเรียนรู้นอกสถานที่ได้อย่างมีประสิทธิผลเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการและอิทธิพลของดนตรีตะวันตกในประเทศไทย ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของดนตรีตะวันตกในบริบทของไทยได้อย่างดี การเพิ่มพูนความรู้ทางดนตรีช่วยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาและเข้าใจถึงเครื่องดนตรี เทคนิคการเล่นดนตรี และผลงานของนักดนตรี สามารถสร้างแรงบันดาลใจ

การชมและฟังดนตรีจากเครื่องดนตรีต้นแบบและการแสดงสดในแหล่งความรู้สามารถกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนและผู้เข้าชมมีความสนใจและรักในดนตรีตะวันตก พิพิธภัณฑ์ดนตรีหรือแหล่งให้ความรู้ทางดนตรีที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปฏิบัติ เช่น การจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การฝึกปฏิบัติเล่นดนตรี และการสาธิตการแสดงดนตรี ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงและสามารถเข้าใจดนตรีได้ลึกซึ้ง

ตาราง 1 ตัวอย่างสถานที่การเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทย

ประเภทแหล่งความรู้	ชื่อสถานที่	จุดเด่นของสถานที่	กิจกรรมการเรียนรู้ที่แนะนำ	สิ่งที่จะได้รับทางการศึกษา	วัน/เวลา/ค่าเข้า
พิพิธภัณฑ์	พิพิธภัณฑ์ดนตรีอุษาคเนย์ (SEAM Museum)	เก็บรวบรวมเครื่องดนตรีจากหลากหลายประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีนิทรรศการที่บรรยายถึงวิวัฒนาการดนตรี พร้อมทั้งมีเครื่องดนตรีตัวอย่างและการจัดแสดงเสียงดนตรี	การฟังบรรยาย การเข้าถึงชมนิทรรศการ การเข้าชมเครื่องดนตรี การฟังเสียงดนตรีจริง และการศึกษาวิธีการบรรเลงจากผู้เชี่ยวชาญ	เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ดนตรีของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ผ่านการจัดแสดงเครื่องดนตรีและฟังเสียงดนตรีจริง ซึ่งช่วยเสริมความเข้าใจในเอกลักษณ์และวัฒนธรรมดนตรีของภูมิภาค	เปิดบริการทุกวัน จันทร์ -เสาร์ เวลา 10.00 – 17.00 น. ค่าเข้าชม 50 บาท
	มิวเซียมสยาม	นิทรรศการและกิจกรรมที่มีการเชื่อมโยงกับดนตรีตะวันตก เช่น การจัดแสดงคอนเสิร์ต การเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับดนตรีในยุคต่าง ๆ ผ่านมุมมอง	การเข้าชมนิทรรศการ การร่วมกิจกรรมเสวนา และการฟังบรรยายพิเศษ เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทยตั้งแต่อดีตจนถึง	เข้าใจประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกและการเชื่อมโยงกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในอดีตและปัจจุบัน	เปิดบริการทุกวัน เวลา 10.00 - 18.00 น. ค่าเข้าชม 100 บาท

ประเภทแหล่งความรู้	ชื่อสถานที่	จุดเด่นของสถานที่	กิจกรรมการเรียนรู้ที่แนะนำ	สิ่งที่จะได้รับทางการศึกษา	วัน/เวลา/ค่าเข้า
		ประวัติศาสตร์ร่วมสมัย	ปัจจุบัน ผ่านการจัดแสดงและกิจกรรม	พร้อมเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการศึกษาดนตรีตะวันตก	
ห้องสมุดดนตรี	ห้องสมุดดนตรีทูลกระหม่อมสิรินธร	มีคลังเพลงดนตรีสากลที่หลากหลาย ทั้งเพลงคลาสสิกและเพลงร่วมสมัย รวบรวมหนังสือเอกสารวิชาการ พร้อมพื้นที่สำหรับการฟังเพลงและทำกิจกรรมร่วมกัน และการเข้าถึงฐานข้อมูลดิจิทัล	สามารถเข้าถึงคอลเลกชันหนังสือ เอกสาร และเพลงที่หลากหลาย สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น การบรรยาย การแสดงดนตรี นิทรรศการดนตรี การเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดียออนไลน์	ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับแนวดนตรีตะวันตก พร้อมการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนหรือการสร้างสรรค์ดนตรี	เปิดบริการทุกวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 09.00 – 18.30 น. วันเสาร์ – อาทิตย์ เวลา 09.00 – 17.00 น. ปิดบริการวันหยุดนักขัตฤกษ์ ไม่มีค่าใช้จ่าย
	หอสมุดดนตรีรัชกาลที่ 9	แหล่งรวบรวมบทเพลงพระราชนิพนธ์และบทเพลงดนตรีที่สะท้อนถึงพระอัจฉริยภาพทางดนตรีของในหลวงรัชกาลที่ 9	จัดแสดงเอกสารต้นฉบับเกี่ยวกับบทเพลงและประวัติศาสตร์ดนตรีไทยและสากล, การฟังบทเพลงพระราชนิพนธ์ การเข้าชมนิทรรศการและกิจกรรมเสวนาเกี่ยวกับดนตรี	เรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทและอิทธิพลของดนตรีต่อสังคมไทย เข้าใจความสำคัญของบทเพลงในด้านการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม	เปิดบริการวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 06.30 - 18.30 น. เสาร์ - อาทิตย์ เวลา 09.00 – 17.00 น. ปิดบริการวันหยุดนักขัตฤกษ์

ประเภทแหล่งความรู้	ชื่อสถานที่	จุดเด่นของสถานที่	กิจกรรมการเรียนรู้ที่แนะนำ	สิ่งที่จะได้รับทางการศึกษา	วัน/เวลา/ค่าเข้า
					ไม่มีค่าใช้จ่าย
ศูนย์วัฒนธรรม	ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	เป็นศูนย์รวมกิจกรรมทางศิลปะและวัฒนธรรมที่หลากหลาย - มีการจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับดนตรี การเต้นรำ และวัฒนธรรมไทย มีห้องสมุดที่รวบรวมหนังสือและเอกสารเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม มีวงที่มีชื่อเสียงอย่าง RBSO ที่ทำการแสดงบ่อยครั้ง รวมถึงมีการร่วมมือกับศิลปินและวาทยกรชื่อดังจากทั่วโลก มีการจัดคอนเสิร์ตเยาวชนและกิจกรรมดนตรีเพื่อการศึกษา	รับชมการแสดงดนตรีสดจากวงต่าง ๆ เช่น วง Royal Bangkok Symphony (RBSO) เป็นวงออร์เคสตราชั้นนำของประเทศไทย สามารถเห็นการแสดง เสียงของเครื่องดนตรี การเข้าร่วมนิทรรศการและกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์	พัฒนาทักษะการฟังดนตรีสด เข้าใจความเชื่อมโยงระหว่างศิลปะและดนตรีตะวันตก รูปแบบของการจัดวงดนตรี และประสบการณ์การรับชมดนตรีในแบบชาวตะวันตก	เปิดตามรอบการแสดงและกิจกรรม โปรดตรวจสอบรายละเอียดเพิ่มเติมในเว็บไซต์ศูนย์วัฒนธรรม
	โรงละครแห่งชาติ	เป็นสถานที่จัดการแสดงระดับชาติและนานาชาติ มีประวัติศาสตร์ยาวนานและเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาวงการ	การชมการแสดงสด เรียนรู้การจัดวงดนตรี การเข้าร่วมกิจกรรมเวิร์กช็อปดนตรี การฟังบรรยายเกี่ยวกับศิลปะ	ความเข้าใจบทบาทของดนตรีในศิลปวัฒนธรรม เข้าใจการประยุกต์ใช้ดนตรีใน	เปิดบริการตามตารางการแสดงแต่ละเดือน โดยส่วนใหญ่มีการจัดแสดงในวัน

ประเภทแหล่งความรู้	ชื่อสถานที่	จุดเด่นของสถานที่	กิจกรรมการเรียนรู้ที่แนะนำ	สิ่งที่จะได้รับทางการศึกษา	วัน/เวลา/ค่าเข้า
		ศิลปะการแสดงในประเทศไทยเป็นสถานที่หลักในการจัดแสดงศิลปะวัฒนธรรมไทย ไม่ว่าจะเป็นโขนละคร ดนตรีไทย นาฏศิลป์ และการแสดงดนตรี รวมถึงเทศกาลดนตรีและการแสดงที่หลากหลาย	และดนตรี	วัฒนธรรมร่วมสมัย มีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับดนตรีตะวันตกในบริบทการแสดงสด พร้อมการเชื่อมโยงกับมาตรฐานการจัดแสดงในระดับโลก	เสาร์ - อาทิตย์ มีค่าเข้าชมตามประเภทการแสดง ตรวจสอบรายละเอียดเพิ่มเติมในเว็บไซต์โรงละครแห่งชาติ
สถานที่เชิงสร้างสรรค์	อาคาร 140 Wireless	อาคารแห่งนี้ยังมีเป้าหมายในการส่งเสริมศิลปะวัฒนธรรม โดยแบ่งพื้นที่ชั้นล่างรังสรรค์เป็น “The Met Store” ที่ได้แรงบันดาลใจจากคอลเลกชันต่าง ๆ ในพิพิธภัณฑ์ “The Met” นิวยอร์ก ร้านกิฟต์ช็อปจำหน่ายของที่ระลึกที่เกี่ยวกับศิลปะ ส่วนชั้น 2 จัดพื้นที่ให้เป็น “Piano	มีพื้นที่จัดกิจกรรมและแสดงงานศิลปะร่วมสมัย และเวิร์กช็อปด้านดนตรี, การเข้าชมนิทรรศการ การฟังบรรยาย การเข้าร่วมเวิร์กช็อปด้านดนตรีและศิลปะ	ได้รู้จักเครื่องดนตรีที่หลากหลาย เครื่องดนตรีที่มีทั้งจากไทยและจากทั่วโลก ทั้งเครื่องดนตรีที่ใช้ในการแสดงและเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และพัฒนาการของดนตรี เข้าใจถึงวิวัฒนาการของดนตรีในแต่ละยุคสมัย	เปิดบริการ วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 09.00 - 17.00 น. บางกิจกรรมอาจมีค่าใช้จ่ายตามกำหนด

ประเภทแหล่งความรู้	ชื่อสถานที่	จุดเด่นของสถานที่	กิจกรรมการเรียนรู้ที่แนะนำ	สิ่งที่จะได้รับทางการศึกษา	วัน/เวลา/ค่าเข้า
		Museum” และ “Art Spaces” พิพิธภัณฑ์เปียโนเพื่อนำเสนอคอลเลกชันเปียโนใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก			
	สำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	เป็นแหล่งรวบรวมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย มีการจัดนิทรรศการหมุนเวียนและรวบรวมข้อมูลทางดนตรีที่ทรงคุณค่า นอกจากนี้ยังมีการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยให้แก่สาธารณชนผ่านการจัดแสดงนิทรรศการและกิจกรรมต่าง ๆ	การศึกษาคอลเลกชันดนตรี การฟังแผ่นเสียงและการร่วมฟังบรรยายพิเศษเกี่ยวกับดนตรีตะวันตก การเข้าชมนิทรรศการดนตรี การแสดงสดและการแสดง	ได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทย รวมถึงศิลปวัฒนธรรมจากประเทศอื่น ๆ เสริมสร้างความเข้าใจในประวัติศาสตร์ดนตรีและศิลปวัฒนธรรมไทย ส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์และการสร้างแรงบันดาลใจ	เปิดบริการวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 09.00 - 17.00 น. ไม่มีค่าใช้จ่าย

“ข้อมูลในตารางนี้รวบรวมจากเว็บไซต์หน่วยงานต่าง ๆ เช่น ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย และโรงละครแห่งชาติ ผู้ที่สนใจสามารถค้นหารายงานเพิ่มเติมได้จากแหล่งข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน”

แนวทางการวางแผนและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ประยุกต์ใช้กับกิจกรรมนอกสถานที่ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจน

1. กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน เช่น การให้ผู้เรียนเข้าใจถึงอิทธิพลของดนตรีตะวันตกต่อดนตรีในประเทศไทยในยุคต่าง ๆ หรือการเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาดนตรีตะวันตกในประเทศ แยกเป้าหมายเชิงความรู้และทักษะ เช่น

1.1 ด้านความรู้ ผู้เรียนสามารถอธิบายพัฒนาการของดนตรีตะวันตกในประเทศไทยในยุคสำคัญได้

1.2 ด้านทักษะ ผู้เรียนสามารถเล่นเครื่องดนตรีหรือแสดงผลงานดนตรีในแนวตะวันตกได้

1.3 ตั้งเป้าหมายที่วัดผลได้ เช่น การทำแบบทดสอบก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

2. การเลือกสถานที่ การเลือกสถานที่ควรมีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาการเรียนรู้และสามารถสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าได้จริง ตัวอย่างสถานที่ในประเทศไทยที่เหมาะสม ได้แก่

2.1 พิพิธภัณฑ์ เช่น ห้องสมุดดนตรี หรือพิพิธภัณฑ์ดนตรี ที่จัดแสดงเกี่ยวกับเครื่องดนตรีตะวันตก

2.2 สถานที่จัดแสดงดนตรี เช่น หอแสดงดนตรีของมหาวิทยาลัยหรือโรงละครที่มีการจัดแสดง

2.3 สถานศึกษาและมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยที่มีภาควิชาดนตรี พร้อมการเยี่ยมชมห้องปฏิบัติการดนตรีหรือเข้าฟังการบรรยายโดยอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ

การพิจารณาสถานที่ควรคำนึงถึงความสะดวกในการเดินทาง ความปลอดภัย และความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

3. การวางแผนกิจกรรม การจัดตารางกิจกรรมและวางแผนกิจกรรมให้หลากหลาย เช่น ช่วงเช้าฟังการบรรยายและเยี่ยมชมสถานที่ และช่วงบ่ายเข้าร่วมกิจกรรมเวิร์กช็อปหรือชมการแสดงดนตรีสด หรือเลือกวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่สามารถให้ข้อมูลเชิงลึก เช่น นักดนตรี นักประวัติศาสตร์ดนตรี หรืออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ และใช้สื่อประกอบกิจกรรม เช่น สูจิบัตรคู่มือการเรียนรู้ ใบงาน หรือแบบฟอร์มสำหรับบันทึกข้อมูล

4. การแสดงดนตรีสด เลือกการแสดงที่สอดคล้องกับเนื้อหา เช่น การแสดงเพลงยุคบาโรกหรือยุคคลาสสิกที่เคยมีอิทธิพลในประเทศไทย ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เชิงลึก เช่น การชมการแสดงพร้อมคำอธิบายที่เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์หรือองค์ประกอบดนตรีออกแบบกิจกรรมให้มีการซักถามหลังการแสดงเพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจน

5. การเตรียมเนื้อหา เนื้อหาที่จัดเตรียมควรครอบคลุมประเด็นสำคัญ เช่น การศึกษาชีวประวัติและผลงานของนักดนตรีที่มีบทบาทสำคัญ พัฒนาการของดนตรีในแต่ละยุค

6. เครื่องดนตรีและแนวดนตรี จัดแสดงเครื่องดนตรี เช่น เปียโน ไวโอลิน หรือทรัมเป็ต พร้อมให้ข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการนำเข้ามาในประเทศไทย สาธิตการเล่นเครื่องดนตรีและเชื่อมโยงกับแนวดนตรี เช่น ดนตรีคลาสสิก ดนตรีแจ๊ส และดนตรีลูกผสม

7. กิจกรรมเชิงปฏิบัติ การจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นให้ผู้เรียนได้ทดลองเล่นเครื่องดนตรีหรือมีส่วนร่วมในการบรรเลงดนตรีร่วมกัน หรือทำกิจกรรมสร้างสรรค์เพลงร่วมกัน โดยการสนทนาและถามตอบที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญ

8. การติดตามและประเมินผล เช่น การตอบกลับให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดผ่านการเขียน สิ่งที่ได้เรียนรู้และประสบการณ์ที่น่าประทับใจ หรือการวัดผลการเรียนรู้ ใช้แบบทดสอบหรือกิจกรรมประเมินความรู้ เช่น การจับคู่ข้อมูล การตอบคำถามปลายเปิด หรือการนำเสนอผลงาน จัดทำรายงานสรุปผลการจัดกิจกรรม เพื่อปรับปรุงแนวทางให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในครั้งถัดไป

9. การจัดทำสื่อการเรียนรู้ จัดทำเอกสารที่รวบรวมข้อมูลสำคัญ เช่น ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทย นักดนตรีที่สำคัญ และการพัฒนาด้านดนตรี ใช้สื่อมัลติมีเดีย เช่น วิดีโอเสียง หรือภาพถ่ายเพื่อช่วยอธิบายเนื้อหา พัฒนาแอปพลิเคชัน เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและช่วยให้การเรียนรู้น่าสนุก

ด้วยกระบวนการที่มีการเตรียมการและดำเนินการอย่างรอบคอบดังกล่าว จะช่วยให้กิจกรรมนอกสถานที่เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหากับบริบทจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางในการวางแผนการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ที่สอดคล้องกับเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

การศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทยผ่านกิจกรรมนอกสถานที่ถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง เนื่องจากประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่กว้างขวางและมีความหลากหลายของเนื้อหา การจำกัดการเรียนรู้ไว้เฉพาะภายในห้องเรียนอาจไม่สามารถตอบสนองต่อการเข้าใจถึงบริบทของเหตุการณ์และปรากฏการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างครบถ้วน ดังที่ เฉลิม มลิลา นิติเขตต์ปรีชา (2559, หน้า 222) ได้กล่าวไว้ว่า ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องของมนุษย์และวิถีชีวิตของมนุษย์ จึงไม่ควรแยกออกจากมวลมนุษย์และโลก โดยมาอยู่เพียงในกำแพงของโรงเรียนเพียงอย่างเดียว วิธีที่จะเข้าใจคือ เข้าใจในตัวบุคคล จึงควรศึกษาสิ่งของที่หลงเหลืออยู่ เป็นที่นิยมอย่างมากในหมู่ชาวตะวันตก เช่น เพลงจากเครื่องดนตรีเก่า เสียงจากโล่ที่กระทบกัน หรือเสียงกรอบแกรบของกระดาษที่ทำจากหนังสัตว์ เป็นต้น

ครูผู้สอนจึงควรมีแผนการจัดการที่ชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมนอกสถานที่ เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนจะได้ประสบการณ์ที่กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้นในการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก การจัดกิจกรรมดังกล่าวควรคำนึงถึงทั้งสถานที่ที่เลือกเยี่ยมชมและระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา โดยแบ่งแนวทางการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ออกเป็นสองประเภทหลัก ดังนี้:

1. การเยี่ยมชมในเวลาเรียน การเยี่ยมชมสถานที่ใกล้เคียงกับสถานศึกษา สามารถจัดได้บ่อยครั้ง ขึ้นอยู่กับความร่วมมือและความสะดวกของสถานศึกษาเอง การสอนนอกห้องเรียนในลักษณะนี้ควรจัดอย่างมีระเบียบ โดยผู้เรียนควรมีสมุดจดหรือสมุดวาดสำหรับบันทึกเรื่องราวและความรู้ที่ได้รับระหว่างการเยี่ยมชม ทั้งนี้ควรมีการติดตามผลการเยี่ยมชมด้วยการมอบหมายงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าและพัฒนาความรู้เพิ่มเติม

2. **การเยี่ยมชมนอกเวลาเรียน** การเยี่ยมชมสถานที่นอกสถานศึกษาอาจต้องใช้การเดินทางด้วยยานพาหนะ เช่น รถยนต์หรือรถไฟ การวางแผนเส้นทางการเดินทางและการเตรียมตัวล่วงหน้าเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ผู้สอนควรอธิบายล่วงหน้าถึงเป้าหมายของการเยี่ยมชม สิ่งที่นักเรียนควรสังเกต และประเด็นสำคัญที่ต้องจดจำ นอกจากนี้ ควรกำหนดคำถามเพื่อให้นักเรียนได้ค้นหาคำตอบ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ในการจัดกิจกรรมเหล่านี้ ควรให้ความสำคัญกับความปลอดภัยและการจัดการกลุ่มผู้เรียน การแบ่งกลุ่มควรเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน และควรเตรียมความพร้อมในการจัดการกรณีฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้ผู้ปกครองควรได้รับข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของการเดินทาง เช่น วันที่เดินทาง จุดหมายปลายทาง ค่าใช้จ่าย สถานที่พัก และกำหนดการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือในการจัดกิจกรรม

แนวทางการสรุปผลการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้

1. แนวทางการสรุปผลการเรียนรู้

1.1 สรุปผลการเรียนรู้โดยทันที หลังจากกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ ครูผู้สอนควรให้สรุปผลในทันที การสรุปผลการเรียนรู้ทันทีหลังจากกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนสามารถสะท้อนประสบการณ์และจดจำข้อมูลได้อย่างแม่นยำ ตัวอย่างเช่น หลังการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ดนตรี ครูผู้สอนอาจจัดให้ผู้เรียนเขียนสะท้อนคิด (Reflection) สั้น ๆ ในหัวข้อ “สิ่งที่ฉันค้นพบใหม่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก” หรือการให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในกลุ่มย่อย เพื่อรวบรวมมุมมองที่หลากหลายจากกิจกรรม

1.2 สรุปผลการเรียนรู้หลังกลับถึงสถานศึกษา การสรุปผลหลังจากกลับถึงโรงเรียนช่วยให้ผู้เรียนมีเวลาประมวลผลประสบการณ์ได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น และยังเป็นการทบทวนความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมภายนอก โดยผู้สอนให้ผู้เรียนเขียนรายงานแบบละเอียด โดยกำหนดโครงสร้าง เช่น สรุปข้อมูลที่ได้รับจากสถานที่หรือกิจกรรม บทวิเคราะห์เกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ ความรู้สึกและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรม หรือการจัดนิทรรศการในห้องเรียน ให้ผู้เรียนจัดนิทรรศการเล็ก ๆ ในชั้นเรียน โดยสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ผ่านโปสเตอร์หรือการนำเสนอด้วย PowerPoint เพื่อแบ่งปันความรู้กับเพื่อนร่วมชั้น

1.3 สรุปผลโดยการนำเสนอประสบการณ์และอภิปรายร่วมกัน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแบ่งปันประสบการณ์และร่วมอภิปรายในชั้นเรียนช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างมุมมองที่หลากหลาย เช่น ผู้เรียนแต่ละคนเล่าเรื่องราวที่ประทับใจหรือสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมภายนอก โดยใช้เวลาสั้น ๆ และอภิปรายประเด็นสำคัญ โดยผู้สอนตั้งคำถามเปิด หรือใช้กระดานเพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้เรียนและเชื่อมโยงกับบทเรียน

2. แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้จากกิจกรรมศึกษานอกสถานที่สามารถออกแบบได้ตามแนวคิดของ Bloom's Taxonomy ดังนี้

2.1 ความรู้ (Knowledge) การประเมินผลด้านความรู้เน้นที่การตรวจสอบว่าผู้เรียนสามารถจดจำข้อมูลพื้นฐานหรือข้อเท็จจริงที่ได้รับจากกิจกรรมได้หรือไม่ เช่น การให้ทำแบบสอบถามหลังจากการเยี่ยมชม การจัดทำเกมหรือกิจกรรมตอบคำถามเพื่อทบทวนความรู้

2.2 ความเข้าใจ (Comprehension) การประเมินผลด้านความเข้าใจเน้นที่การตรวจสอบว่าผู้เรียนสามารถอธิบายหรือแปลความหมายของเนื้อหาที่ได้รับได้หรือไม่ ตัวอย่างเช่น หลังการเยี่ยมชมโรงละครและฟังบรรยายเกี่ยวกับดนตรีในยุคต่าง ๆ ผู้เรียนอาจถูกขอให้เขียนสรุปเนื้อหา เช่น ลักษณะเด่นของดนตรีในยุคโรแมนติกคืออะไร?

2.3 การประยุกต์ใช้ (Application) การประเมินในขั้นนี้เน้นการเชื่อมโยงและปรับใช้ความรู้ เช่น การให้นักเรียนเลือกเพลงที่ฟังในคอนเสิร์ตและวิเคราะห์ว่าเพลงนั้นสะท้อนลักษณะใดของยุคดนตรี เช่น โครงสร้างเพลงในยุคคลาสสิก

2.4 การวิเคราะห์ (Analysis) การประเมินผลด้านนี้เน้นที่การแยกแยะองค์ประกอบและการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ให้ผู้เรียนทำโครงงานเปรียบเทียบดนตรีในยุคบาโรกและยุคโรแมนติก โดยวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ เช่น องค์ประกอบทางดนตรี อิทธิพลต่อสังคมและวัฒนธรรม

2.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) การประเมินผลด้านการสังเคราะห์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสิ่งใหม่จากความรู้ที่ได้รับ เช่น ให้ผู้เรียนสร้างบทเพลงหรือการแสดงที่ผสมผสานดนตรีจากยุคต่าง ๆ พร้อมเขียนบรรยายเหตุผลในการเลือกเพลง หรือ การทำวิดีโอสรุปประสบการณ์

2.6 การประเมินผล (Evaluation) การประเมินผลด้านนี้เน้นที่การตัดสินใจหรือการวิจารณ์อย่างมีเหตุผล ตัวอย่างเช่น การให้นักเรียนเขียนเรียงความเกี่ยวกับบทบาทของโรงละครแห่งชาติในฐานะสถานที่ที่ส่งเสริมการพัฒนาดนตรีตะวันตกในประเทศไทย

แนวทางการสรุปผลการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้จะช่วยให้การเรียนรู้นอกสถานที่มีความหมายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับบริบทที่หลากหลาย และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์จริงกับบทเรียนในชั้นเรียนได้อย่างลึกซึ้งและยั่งยืน

สรุป

การจัดกิจกรรมนอกสถานที่เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสามารถพัฒนาทักษะและเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่นักเรียน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และขยายมุมมองเกี่ยวกับดนตรีตะวันตกในบริบทของประเทศไทย ทั้งนี้ ครูผู้สอนหรือผู้จัดกิจกรรมควรมีความรู้และความเข้าใจในการจัดกิจกรรมศึกษานอกสถานที่อย่างเพียงพอ โดยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นำเสนอแนวทางที่เป็นรูปธรรมสำหรับการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ แนวทางที่จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ได้จริง โดยเน้นการเลือกแหล่งเรียนรู้และการออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมในบริบทของประเทศไทย แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น พิพิธภัณฑ์ดนตรีอุษาคเนย์ ซึ่งจัดแสดงเครื่องดนตรีที่สะท้อนการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ห้องสมุดดนตรีทูลกระหม่อมสิรินธรที่มีคลังข้อมูลด้านดนตรีครบถ้วน และศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยที่เชื่อมโยงดนตรีตะวันตกกับบริบทไทย ลักษณะกิจกรรมที่เหมาะสม เช่น การบรรยาย การทดลองเล่นเครื่องดนตรี การฟังการแสดงสด และการชมนิทรรศการหรือเวิร์กช็อป ซึ่งช่วยให้นักศึกษาเชื่อมโยงทฤษฎีกับประสบการณ์จริงผ่านกิจกรรมนอกสถานที่ที่เหมาะสมและปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางนี้ช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงและพัฒนาความเข้าใจที่ลึกซึ้ง ขณะเดียวกันยังลดภาระของครูผู้สอนในการสร้างกิจกรรมใหม่ เพราะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วในประเทศไทย

2. การเสริมสร้างทักษะการวางแผนและจัดการเรียนการสอนของผู้สอนในการดำเนินกิจกรรมนอกสถานที่

2.1. การวางแผนกิจกรรมเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้การจัดการเรียนรู้นอกสถานที่เป็นไปอย่างราบรื่น ผู้สอนควรเริ่มต้นด้วยการเลือกสถานที่ที่เหมาะสม ซึ่งควรมีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหา เช่น พิพิธภัณฑ์ดนตรี ห้องสมุดดนตรี หรือศูนย์วัฒนธรรม นอกจากนี้ ผู้สอนควรวางแผนลำดับกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เช่น การเริ่มต้นด้วยการฟังบรรยายจากผู้เชี่ยวชาญ ตามด้วยการทดลองเล่นเครื่องดนตรี หรือการชมการแสดงสด ทั้งนี้ การจัดตารางเวลาที่เหมาะสมและการเตรียมสื่อช่วยสอน เช่น วิดีโอ และเอกสารประกอบการเรียนรู้ จะช่วยให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2. การประเมินผลเพื่อพัฒนากระบวนการสอน ได้แก่ การใช้แบบทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อวัดพัฒนาการของนักศึกษา หรือการสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียนผ่านการเขียนสะท้อนคิดหรือการอภิปรายในกลุ่ม นอกจากนี้ การสรุปผลกิจกรรมด้วยคำถามปลายเปิดหรือการจัดนิทรรศการยังช่วยให้ครูได้รับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความเข้าใจของนักศึกษา และสามารถปรับปรุงกิจกรรมในอนาคตให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

การจัดกิจกรรมนอกสถานที่ไม่ใช่เพียงการพานักศึกษาไปสัมผัสประสบการณ์ใหม่ แต่ยังเป็นโอกาสให้ครูผู้สอนพัฒนาทักษะการวางแผนและการประเมินผลอย่างเป็นระบบ แนวทางที่เสนอในบทความนี้เป็นกรอบที่ช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและยั่งยืนในระยะยาว

3. การพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกผ่านการเรียนรู้นอกสถานที่ การพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนสามารถทำได้โดยการนำนักเรียนไปเยี่ยมชมสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ดนตรี ซึ่งอาจรวมถึงพิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ โรงละคร หรือสถานที่อื่น ๆ การเรียนรู้ในสถานที่จริงช่วยให้นักเรียนสามารถสัมผัสและเชื่อมโยงกับเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ได้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ การฟังการบรรยายจากผู้เชี่ยวชาญ การเข้าชมการแสดงดนตรีสด หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงปฏิบัติ สามารถกระตุ้นความสนใจและเพิ่มความลึกซึ้งในการเข้าใจเนื้อหา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553, 25 มกราคม). **อิทธิพลดนตรีตะวันตกกับเยาวชนไทย**. กระทรวงศึกษาธิการ Minister of Education. สืบค้น กรกฎาคม 13, 2567, จาก https://www.moe.go.th/อิทธิพลดนตรีตะวันตกกับ/.

_____. (2563, 29 พฤษภาคม). **ราชกิจจานุเบกษา เผยแพร่ระเยียบกระทรวงศึกษาธิการด้วยการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา.** สืบค้น กรกฎาคม 9, 2567, จาก https://www.moe.go.th/ราชกิจจานุเบกษา-เผยแพร-14/.

จิตร์ กาวี. (2563, เมษายน). แตรวงสยามกับการบันทึกเสียง มรดกความทรงจำของคนรุ่นใหม่ (ตอนที่ 1). **Music Journal วารสารเพลงดนตรี, 25(8),** 18 - 25. สืบค้น กรกฎาคม 13, 2567, จาก https://www.music.mahidol.ac.th/musicjournal/book/2020/music-journal-apr-2020.pdf.

จุฬาลงกรณ์ราชบรรณาลัย. (ม.ป.ป.). **พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว**. จุฬาลงกรณ์ราชบรรณาลัย คลังข้อมูลดิจิทัลเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. สืบค้น สิงหาคม 3, 2567, จาก https://kingchulalongkorn.car.chula.ac.th/th/history/rama6_bio.

เฉลิม มลิลา นิติเขตต์ปรีชา. (2559). **เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์ (Teaching History Technique and Methodology)** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นัยนา ดอรมาน, ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ. (2563, กรกฎาคม - ธันวาคม). การเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการสะท้อนคิดเชิงวิพากษ์. **วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต**, **10(2),** 20 - 28. สืบค้น กันยายน 7, 2567, จาก http://journal.psy.kbu.ac.th/jour/20201002/2.บทความวิชาการ(นัยนา).pdf.

ภัทรวดี ภูชฎาภิรมย์. (2566, 4 กุมภาพันธ์). **รัฐบาลจอมพล ป. ส่งเสริม หรือย่ำยีดนตรีไทย**. ศิลปวัฒนธรรม. สืบค้น ธันวาคม 5, 2567, จาก https://www.silpa-mag.com/history/article_90540.

โรงละครแห่งชาติ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร. (ม.ป.ป.). **โรงละครแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง. สืบค้น สิงหาคม 13, 2567, จาก https://ntt.finearts.go.th.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). **คู่มือการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา**. มุกดาหาร: ผู้แต่ง. สืบค้น กรกฎาคม 22, 2567, จาก https://www.sesaomuk.go.th/wp-content/uploads/2022/07/คู่มือการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษาQR.pdf.

ห้องสมุดแห่งชาติ National Library of Thailand. (2563, 25 กันยายน). **ห้องสมุดดนตรีทูลกระหม่อมสิรินธร**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง. สืบค้น สิงหาคม 13, 2567, จาก https://www.nlt.go.th/library/158-ห้องสมุดดนตรีทูลกระหม่อมสิรินธร.

หอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2562, 2 กุมภาพันธ์). **พิพิธภัณฑ์ดนตรีอุษาคเนย์**. นครปฐม: ผู้แต่ง. สืบค้น สิงหาคม 13, 2567, จาก https://museum.li.mahidol.ac.th/th/museums/?p=742.

อรุณฉัตร คุรุวาณิชย์, ชนันญา น้อยสันเทียะ, และรสรณ์รดี ภาคภากร. (2564, 10 ธันวาคม). **ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ หรือ Experiential Learning Theory (ELT).** สืบค้น ธันวาคม 7, 2567, จาก https://www.lifeeducation.in.th/positive-education/.

อรนุช ลิมตศิริ. (2560, กันยายน - ธันวาคม). การศึกษานอกห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. **Veridian E-Journal Silpakorn University, 10(3),** 1643 - 1658. สืบค้น กรกฎาคม 17, 2567, จาก https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/110163/86446.

_____. (2564, มกราคม- มิถุนายน). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนสำหรับเด็ก Outdoor Learning Activities for Children. **Journal of Humanities and Social Sciences Bansomdejchaopraya Rajabhat University, 15(1),** 214 - 237. สืบค้น กรกฎาคม 17, 2567, จาก https://huso.bsru.ac.th/husocjournal/file/public_article/9%2015-1%20Oranuch%20Limtasiri_30-06-2022_15-37-25.pdf.

Dewey, J. (1938). **Experience and Education.** New York: Touchstone.

Kolb, D. A. (1984). **Experiential Learning: Experience as The Source of Learning and Development.** Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.

Thorburn, M. (2017, April). Moral Deliberation and Environmental Awareness: Reviewing Deweyan-informed Possibilities for Contemporary Outdoor Learning. **Journal of Adventure Education and Outdoor Learning. 17(2),** 1 - 10. Retrieved December 8, 2567, from https://doi.org/10.1080/14729679.2017.1322000.